بۆ چ شێوەیەک دەتوانریت داعش تێکبشکێنرێت؟.. حەمید تەقوایی.. وەرگێڕانی:کاوە عومەر

بۆ چ شێوەیەک داعش تێکبشکێنرێت؟ ئەمە پرسیارێکە کە بە تایبەتی دوای هێرشی تیرۆریستی پاریس لە ناوەندی سەرنجی حکومەت و میدیاکان و ڕای گشتی لە ڕۆژئاوا و لە جیهاندا بووە. حکومەت و سیاسەتمەدارانی ڕۆژئاوا وەڵامی جیاوازیان هەیە بۆ ئەم پرسیارە: ئۆباما و حکومەتی ئەمریکا و حکومەتەکانی ئەوروپا زیاتر و زیاتر جەخت لەسەر ڕۆڵی سەربازی حکومەت و هێزە ئیسلامییە “میانڕەوەکان”ی سەر بە ئەردوگای ڕۆژئاوا دەکەنەوە لە ستراتیژی خۆیاندا دژی داعش؛ حکومەتە ڕۆژئاواییەکان و میدیاکانی پشتیوانیان، وێڕای جەختکردنەوە لەسەر چڕبوونەوەی شەڕی داعش، هەوڵدەدەن ئیسلامی سیاسی لە ژێر تیغی هێرشەکە دووربخەنەوە و بە وەسوەسەیەکی سەیرەوە خۆیان لە دژایەتیکردن و ڕووبەڕووبوونەوەی “تیرۆریزمی ئیسلامی” و تەنانەت بەکارهێنانیان بەدوور دەگرن ئەم زاراوەیە; دۆناڵد ترەمپ و کاندیدەکانی تری ئەمریکا بۆ سەرۆکایەتی ئەمریکا لە پارتی کۆمارییەکان باس لە بەردومانی بەربڵاو و ناوچەیی دەکەن فەرشی بۆمب ڕێژکراو- carpet bombing – هاوشێوەی هێرش بۆ سەر عێراق و بەردومانی بەغدا لە ساڵی ۲۰۰۳دا، هێرشکردنە سەر بنەماڵەی تیرۆریستان و قەدەغەکردنی هاتنە ناوەوەی موسڵمانان بۆ ئەمریکا ; دوای هێرشی پاریس، حزب و ڕێکخراوە ڕەگەزپەرستەکان لە ئەوروپا و ئەمریکا تەپڵی دژە کۆچبەری لێدەدەن و بە تایبەتی ڕق و کینە لە دژی پەنابەرانی وڵاتانی ئیسلامی بڵاو دەکەنەوە. هتد و هتد.

ئەم سیاسەتانە بەشێکن لە کێشەکە نەک چارەسەر. ئەم جۆرە سیاسەت و “چارەسەرانە” کە لە لایەن میدیای دەوڵەتی و نادەوڵەتی لە ڕۆژئاوا پێشدەخرێن و دەدرێنە ڕای گشتی، نەک هەر نوێنەرایەتی خواست و بەرژەوەندیی خەڵک ناکەن- لە ڕۆژئاوا و ڕۆژهەڵات، بەڵکو ئەوان بە تەواوی دژی بەرژەوەندی و خواستی خەڵکن.وە هیوای جەماوەری خەڵک لەوەیە. ئەم فەزایە دەبێت بشکێنرێت. بەبێ ڕەخنەی هەمەلایەنە لەو سیاسەت و گوتارانە و بەبێ لێقاودانی ئەو حکومەت و لایەن و میدیایانەی کە بانگەشەی بۆ دەکەن و بەرگری لێدەکەن، ناتوانرێت

مامەڵەیەکی کاریگەر و هەمەلایەنە لەگەڵ داعش و هەموو هێزە ئیسلامییەکان بکرێت.

پێکهاتەکانی ڕووبەڕووبوونەوەی چەپ وئینسانی لەگەڵ داعش

داعش تەنیا دەتوانرێت بە پێکهێنانی بزووتنەوەیەکی چەپ و ئینسانی و ڕادیکاڵ لە ڕۆژئاوا و ناوچەکەدا شکستی پێبهێنرێت. بزووتنەوەیەکی ڕەخنەیی قووڵ بەم تایبەتمەندیانەی خوارەوە:

١-ڕەخنەگرتن و ڕووبەڕووبوونەوەی داعش وەک هێزێکی ئیسلامی. داعش هێزێکی ئایینی سەر بە بزووتنەوەی ئیسلامییە، چ لە ڕووی ئایدیۆلۆژییەوە (دەوڵەتی ئیسلامی لەسەر بنەمای ڕێساکانی قورئان و حوکمی ئیسلام) و چ لە ڕووی سیاسییەوە (بەشێکە لە بلۆکی تورکیا-سعودیە-ئیمارات دژی کۆماری ئیسلامی- بلۆکی سوریا-ڕووسیا). بە ڕەخنەگرتن و ڕووبەڕووبوونەوەی داعش ناتوانێت پشت بە هێزەکانی تری ئەم بزووتنەوەیە ببەستێت. داعش ناتوانرێت لە شەڕی ناوخۆی نێوان هێزە ئیسلامییە جیاجیاکان و دەوڵەتە ڕۆژئاوایی و هەرێمایەتییە پشتیوانەکانیاندا تێکشکێندرێن. ئەم مامەڵە وئاراستەیە، کە تەرکیزی کاری حکومەتەکانی ڕۆژئاوا و ڕووسیا و هاوپەیمان و هاوبەشە ناوچەییەکانیانە، خۆی فاکتەرێکی گرنگە بۆ بەرزکردنەوەی سەری هێزێکی وەک داعش و تەنانەت ئەگەر بتوانێت داعش پاشەکشە پێبکات ، ئەوە داعشەکانی دواتر دەهێنێتە پێشەوە.
یەکەم هەنگاو لە مامەڵەکردن لەگەڵ داعش ڕەخنەگرتنە لە ستراتیژی و سیاسەتە ئیسلامییەکانی. ئیسلام وەک هێزێکی سیاسی، چ لە حکومەتدا بێت یان لە ئۆپۆزسیۆندا، بەهۆی ئایدۆلۆژیا و عەقیدەی ئایینی و ڕێسا و یاساکانی پەیمانی کۆن و بەردبووی- لە یاساکانی تۆڵەسەندنەوە تا یاساکانی دژی ژنان و دژی “کافر و لادەرەکان”. ” و تا دژایەتی مۆدێرنیزم و ئازادی. و بیرکردنەوەی ئازاد و هتد و هتد – هێزێکی تەواو سەروو کۆنەپەرستانە و دژە ئینسانییە.” داعش و خەلافەتە ئیسلامییەکەی دوایین و دیارترین نموونەی ئەم دڕندەیی و کۆنەپەرستییەن، بەڵام بە هیچ شێوەیەک تاکە نموونە نییە. هەروەها سیاسەت و ئەدای هەموو حکومەتە ئیسلامییەکان، لە کۆماری ئیسلامی و سعودیەوە تا ئیسلامی “میانڕەو”ی حکوومەتەکەی ئەردۆغان، هەمان کاردانەوە و دڕندەیی لە ڕەهەند و پلەی جیاوازدا نیشان دەدات. لەم ڕوانگەیەشەوە دابەشکردنی هێزە ئیسلامیەکان بەسەر میانڕەو و توندڕەو و لەوەش خراپتر ، پشتبەستن بە میانڕەوەکان بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی توندڕەوەکان، تەنها ڕێگا بۆ فراوانکردنی کاریگەری و ڕەهەندی تاوانەکانی ئەو هێزانەیە لە دژی خەڵک لە

وڵاتانی ئیسلامی و لە ئاستی جیهانیدا.

پێشکەوتن و سەرکەوتن لە شەڕی داعشدا پێش هەموو شتێک پەیوەستە بە ڕەخنەگرتن و ڕووبەڕووبوونەوەی بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسی و هەموو حکومەت و هێزە ئیسلامییەکان لە ڕوانگەیەکی چەپ و ئینسانییەوە.

٢- ڕەخنەگرتن لە تیرۆریزمی داعش نەک تەنها لە پەیوەندی لەگەڵ کارە تیرۆریستییەکانی لە ڕۆژئاوا بەڵکو لە خودی ناوچەکە و دژی موسڵمانان. بەگشتی حکومەت و میدیاکانی ڕۆژئاوا تاوانەکانی هێزە ئیسلامییەکان تەنها کاتێک لە وڵاتانی ڕۆژئاوا ڕووبدەن بە تیرۆر ناودەبەن و ئیدانە دەکەن. بە وتەی ئەوان تاوانی ڕۆژانەی هێز و حکومەتە ئیسلامییەکان لە کۆمەڵگا ئیسلامییەکان بە تیرۆر نازانێت. ئەعدام و بەردباران و تەمێکردن و هەموو جۆرە ئەشکەنجەیەکی ئیسلامی و کوشتنی لادەر و کافر و هاوڕەگەزباز و هەزاران تاوانی تری یاسایی و ئایینی دژی ژنان و گەنجان و خەڵکی ناڕازی لە وڵاتانی وەک ئێران و سعودیە و عێراق و هتد. نەک هەر پشتگوێ دەخرێن، بەڵکو هەندێک جار وەک بەشێک لە کولتوری ئیسلامی خەڵک پاساو ئەدرێت. ئه مانه هه مووی به شێکن له تیرۆریزمی ئیسلامی و ئه و تاوانانه ی ڕۆژانه له لایه ن حکوومه ت و هێزه ئیسلامییه کانەوە به رامبەر به خه ڵکی وڵاتانی ئیسلامی ئه نجامی دەدە ن. ئیسلامگەرایی و بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسی ئەبێت بە هەموو ڕوو و ناسنامە دژە ئینسانییەکەیەوە لە ڕۆژئاوا و لە ڕۆژهەڵات بناسرێت.

٣- ڕەخنە لە داعش (و هەموو هێزەکانی ئیسلامی سیاسی) وەک بەرهەمی سیاسەتی نەزمی نوێی وڵاتانی ڕۆژئاوا. ئەو هەلومەرجە سیاسی و کۆمەڵایەتییەی کەداعش و هێزە ئیسلامییەکانی وەک ئەوانی هێناوەتە ئاراوە، بەرهەمی بۆرژوازی جیهانی و ناوچەییە. داعش لە ڕووی ئایدیۆلۆژییەوە ڕەگ و ڕیشەی لە ئیسلامی ١٤٠٠ ساڵەدا دایە، بەڵام لە ڕووی سیاسییەوە دەرئەنجامی پێگەو بارودۆخ و قەیران و بنبەستی بۆرژوازی جیهانی و ناوچەیی لەم سەردەمەی ئێمەدا.

پێویستە ڕەخنە لەو سیاسەتانە بگیرێت و لەقابدرێن. پێویستە نیشان بدرێت کە چۆن لەشکرکێشی سەربازی دەوڵەتی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی لە ئەفغانستان و عێراق زەمینەی پێکهێنان و فراوانبوونی کاریگەریی هێزە ئیسلامییەکانی وەک داعشی فەراهەم کردووە. پێویستە نیشان بدرێت کە چۆن لە چوارچێوەی قەیرانی بۆرژوازی جیهانیدا، ئیسلامی سیاسی وەک ئاڵای بۆرژوازی عەرەبی و پشکی وڵاتانی ئیسلامی دروست بووە و براوەتە پیشەوە. پێویستە نیشان

بدرێت کە چۆن سیاسەتەکانی بۆرژوازی ڕۆژئاوا لە دونیای تاک جەمسەری دوای جەنگی سارد زەمینەی بۆ شکۆمەندکردنی هێز و حکومەتە قەومی-ئاینییە ڕەگەزپەرستەکان دەستەبەر کردووە، سەرەتا لە یوگۆسلاڤیا و کۆمارەکانی پێشووی سۆڤیەت و دواتر لە عێراق و ئەفغانستان و تەواوی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا. پێویستە نیشان بدرێت کە چۆن تیۆرییەکانی وەک پۆست مۆدێرنیزم و تێزی کۆمەڵگا مۆزایکییەکان و دەوڵەتە نەتەوەیی-ئاینییەکان کە خۆیان دەرئەنجامی قەیرانی حکومی و فەلسەفی-ئایدیۆلۆژیی بۆرژوازی جیهانییە، دەرگا بە مەیدانی هێزە ئیسلامییەکان دەکەنەوە و پێکهێنانی بزووتنەوەیەک لە ژێر ئاڵای "دەوڵەتی ئیسلامی"، کۆمەڵگەی ئیسلامی و کولتوور و یاسا ئیسلامییەکان بە کراوەیی جێیان هێشتووە. ئەم مەرجانە بە هیچ شێوەیەک پاساو بە دڕندەیی و تاوانەکانی هێز و دەوڵەتە ئیسلامییەکان ناداتەوە- تاوانەکانی هەر بزووتنەوە و هێزێک دەبێت لەسەر ئەستەی خۆی بنووسرێت- بەڵام زانینی ئەو بنەمایانە بۆ ڕەخنەی بنەڕەتی داعش، و سروشت و ڕەگ و ڕیشەی چینایەتییەکەی پێویستە .

٤- ڕەخنە لە سیاسەتی ئیسلام داڵدەدەرانەی حکومەت و بزووتنەوە و حزبە ڕاست و چەپەکانی بۆرژوازی لە ڕۆژئاوا. حکومەتەکانی ڕۆژئاوا سیاسەتی هێورکردنەوە و سازشکردن بەرامبەر بە ئیسلامی "میانڕەو" و "بێگەرد" پەیڕەو دەکەن. لە لایەکی ترەوە هێز و لایەنە چەپ و لیبراڵە تەقلیدییەکان بە تێزە پۆست مۆدێرنەکانیانەوە کە بریتین لە ڕێزگرتن لە ئاینەکان و دژایەتیکردن لەگەڵ "ئیسلامەفۆبیا" و هتد، بە کردەیی ئاو دەکەنە ئاشی سیاسەتی لایەنگری ئیسلامیی حکومەتەکانی ڕۆژئاوا. بە ئەم کەمەڕەیە، پێویستە پاڵپشتی ئاشکرای هێزە چەپە "دژە ئیمپریالیست"ەکان بە حکومەت و هێزە ئیسلامییە "دژە ئەمریکییەکان" زیاد بکات. هەڵتەقینی قارچک ئاسای مزگەوت و قوتابخانە ئیسلامییەکان و دادگا و یاساکانی شەریعەت لە وڵاتانی ئەورووپا و ناساندنی ئیمام و موفتی هەینی و سەرکردە خۆبەخۆکانی "کۆمەڵگەی موسڵمان" وەک نوێنەری موسڵمانانی کۆچبەر لە وڵاتانی ڕۆژئاوا و هتد و هتد هەموو دەرئەنجامەکانی ئەم سیاسەتی لایەنگری ئیسلامیانەی حکومەتەکان و هێزە لیبراڵە پۆستمۆدێرنیست و چەپی تەقلیدیە دژە ئەمریکییەکانن. ئیسلامی سیاسی و هێزە تیرۆریستییەکانی وەک داعش سوود لەم سیاسەتانە وەردەگرن و نفوزی خۆیان لە وڵاتانی ڕۆژئاوادا فراوانتر دەکەن.

٥- ڕەخنە لە ڕەگەزپەرستی و فاشیزم لە ڕۆژئاوا. دیوەکەی تری سیاسەتەکانی لایەنگری ئیسلامی و پێشکەوتنی پۆستمۆدێرنیستی و "دژە

ئیمپریالیستی”ە بە هێزە ئیسلامییەکان چالاککردنی هێزی ڕەگەزپەرستانە لە کۆمەڵگاکانی ڕۆژئاوادا. ناتوانیت لەگەڵ لیبرالیزم و چەپی پۆستمۆدێرنیستدا لەگەڵ ڕەگەزپەرستیدا بچیتە شەڕەوە. ڕەگەزپەرستی و پۆستمۆدێرنیزمیش ڕەنگ و ڕیشەی هەیە. ڕەگەزپەرستی لە ڕاستیدا پۆستمۆدێرنیزمە کە تەحەمولی “ئەوانی تر” ناکات. تەنیا بە بەرگریکردن لە ناسنامەی هاوبەش و گشتگیری مرۆڤەکان دەتوانین بەرەنگاری هەردوو ڕەگەزپەرستی و پۆستمۆدێرنیزم ببینەوە.

لە ماوانەی دواییدا و دوای هێرشی پاریس، هێزە ڕەگەزپەرستەکان موسڵمانان و پەنابەرانی وڵاتانی ئیسلامی کراونەتە ئامانج. وەڵامی ڕەگەزپەرستی دژە موسڵمان و دژە پەنابەری ڕەگەزپەرستان لیبرالیزم و چەپی پۆست مۆدێرنیستی نییە، بەڵکو جیاکردنەوەی حیسابی ئیسلام و ئیسلامیزمە لە موسڵمانان و داکۆکیی چالاکانە لە مافە مرۆیی و مەدەنییەکانی پەنابەران و کۆچبەرانی وڵاتانی ئیسلامی لە هەمان کاتدا ڕەخنەی قووڵ و هەمەلایەنەیە لە ئایینی ئیسلام و ئیسلامی سیاسی.

٦- ڕەخنە لە ئاشتیخوازی چەپی نەریتی. ئەو ئاشتیخوازییەی کە هەندێک هێزی چەپی تەقلیدی لە ڕۆژئاوا نوێنەرایەتی دەکەن، چارەسەری کێشەی داعش نییە. ئەم هەڵوێستە بە ڕواڵەت لە دژایەتیکردنی دەستوەردانی سەربازی حکومەتەکانی ڕۆژئاوا لە سوریا و لە هەموو ناوچەکە سەرچاوە دەگرێت، بەڵام ئەو ڕاستییە نابینێت کە پێش هەموو شتێک بنەمای مەسەلەکە هێرشی سەربازی حکومەتەکانی ڕۆژئاوا نییە بۆ سەر داعش، بەڵکو پشتیوانی دیفاکتۆی ئەم حکومەتانە بە داعش. لە لایەکی دیکەوە حکومەتەکانی ڕۆژئاوا و هاوپەیمانە ناوچەییەکانیان (وەک تورکیا، سعودیە و ئیمارات) و ڕووسیا لە باشترین حاڵەتدا سیاسەتێکی دوو لەوار و یەکلاکەرەوەیان هەیە لە پەیوەندی لەگەڵ داعشدا. ڕووسیا و کۆماری ئیسلامی بە بیانووی داعش بەرگری لە ئەسەد دەکەن و لە نەیارەکانی دەدەن، سعودیە و تورکیا و میرنشینەکان لە ڕاستیدا پاڵپشتی داعش دەکەن و ئەمریکا و وڵاتانی ڕۆژئاوایش پشتیوانی داعش دەکەن بە ئەوەی هاوسەنگی ناوچەکە بە قازانجی خۆیان بگۆڕن سیاسەتەکانی خۆیان (بەردی هاوسەنگی یەکەم لە دژی حکومەت مالیکی و کاریگەریی کۆماری ئیسلامی لە عێراق و تا ئەمڕۆش دژی ئیسلامی سیاسی لایەنگری ڕووسیا و کۆماری ئیسلامیی) کەڵک وەردەگرن. بە هۆکاری جیاجیا، هیچ کام لەو حکومەت و هێزانە ئیرادەی سیاسییان نییە ناوچەکەلە داعش پاک

بکەنەوە. هاوپەیمانی نزیک بە شەست وڵات کە حکومەتی ئەمریکا لە دژی داعش بانگەشەی بۆ دەکات، زیاتر هەڵوێستێکی سیاسی-دیپلۆماسییە و نەک هاوپەیمانییەکی کردەیی- سەربازی. ئەگەر تەنانەت نیوەی ئەم حکومەتانەش بەڕاستی و بە کردەیی بیانویستایە ناوچەکە لە داعشپاک بکەنەوە ، نەک هەر داعش بە خێرایی تێکدەشکا، بەڵکو هەر لە سەرەتاوە نەیدەتوانی دەسەڵات و کاریگەرییەکی لەو شێوەیە لە عێراق و سوریادا بەدەستبهێنێت.

دووەم: لایەنگرانی دروشمی ئاشتی تێناگەن ئەگەر هەموو حکومەتەکانی ڕۆژئاوای و ناوچەییەکان ئاشتیشیان بوێت، داعش دەستبەرداری شەڕی پیرۆزی خۆی نابێت بۆ دامەزراندنی خەلافەتی ئیسلامی. لە هەلومەرجێکی وادا “ئاشتیخوازی” کۆتایی بە شەڕی چەپگەرایی تەقلیدی و خوێنڕشتنی داعش و هێزە ئیسلامییەکانی دیکە دژی یەکتر و کوشتن و تاوانەکانیان بەرامبەر بە خەڵکی ناوچەکە ناهێنێت، بەپێچەوانەوە چڕتری دەکاتەوە. شێوازی مامەڵەکردن لەگەڵ داعش و هەموو هێزەکانی ئیسلامی سیاسی، ئاشتیخوازی نییە.

شەڕی سەربازی دژ بە داعش پێکهاتەیەکی پێویستە بە لاوازکردن و دواجار تێکشکاندنی. ئەو خەباتە سەربازییەی ئەمڕۆ پشتیوانیان لێدەکەین، نموونەی بەرەنگار بوونەوەی قارەمانانە و شەڕی سەرکەوتنی خەڵکی کۆبانییە، بەڵام ئەمە دژایەتی ڕووبەڕووبوونەوەی سەربازی لەگەڵ داعش ناکەین لەلایەن هیچ هێزێکەوە کە بیەوێت بەڕاستی لەگەڵ داعش شەڕ بکات- نەک لەگەڵ خەڵک یان هێزە سیاسییەکانی دیکە بە بیانووی داعش. ڕەخنەی ئەمە لە حکومەتەکانی ڕۆژئاوا هێرشی سەربازی نییە بە سەر داعش – بە هەر ڕادەیەک و تا ڕادەیەک کە بەڕاستی شەڕی داعش دەکەن – بەڵکو تەواوی ئەو ستراتیژ و سیاسەتانەیە کە بوونەتە هۆی سەرهەڵدانی هێزێکی فاشیستی وەک داعش.

٧- ڕەخنەی شەقام لە داعش. لە چەند مانگی ڕابردوودا بزووتنەوەیەکی جەماوەری لە عێراق لە دژی هێزەکانی سوننە و شیعە، دژی حکومەتی قەومی-ئاینی و بە بەرگری لە عەلمانیەت و مەدەنیەت و کۆمەڵگەی مەدەنی سەریهەڵدا. ئەمە بزووتنەوەیەکە نەک تەنها بە ڕاشکاوانە و ڕاستەوخۆ دژ بە داعش و هێز و دەوڵەتە ئیسلامییەکانی دیکەیە ، بەڵکو لە ڕاستیدا ناڕەزایەتییە لە دژی سیاسەتەکانی وڵاتانی ڕۆژئاوا و هەڵوەشاندنەوەی شیرازەی کۆمەڵگە و شارستانیەت و مەدەنیەت لە ئەنجامی ئەو سیاسەتانەدا. ناڕەزایەتییە جەماوەرییەکانی خەڵکی عێراق لە چەند مانگی ڕابردوودا، تەحەدای تەواوی عەقیدەی “نەزمی

نوێ"ی بۆرژوازی جیهانی و هێزە ئیسلامیی- نەتەوەییە خەڵکییەکان دەکات کە لە قەفەسەکەی ڕزگاری کردووە. ئەم تەحەدای سەرشەقامانەی باری ئێستا و حکومەتە نەتەوەیی-ئاینییەکان لە ڕەهەندەکانی دیکەدا لە شەڕی خەڵکی کۆبانی دژی داعش، لە ناڕەزایەتییەکانی ئەم دواییەی ژنان و گەنجانی ئەفغانستان بە دروشمی "بزووتنەوەی نوێ و نەزمی نوێ"، لە ناڕەزایەتییە سکۆلاریستی خەڵکی لە تورکیا و لە کوردستانی سوریا و لەلوبنان کەئێمە شاهیدی بووین. لە ئێراندا بزووتنەوەیەکی گەورەی دژە مەزهەبی و عەلمانی ساڵانێکە بەردەوامە. ئەم بزووتنەوە عەلمانییەی خەڵکی ناوچەکە، شێوازی ڕاستەقینە و ئینسانیانەی مامەڵەکردن لەگەڵ داعش پیشانی هەمووان دەدات. ناساندن و ڕوونکردنەوە و پاڵپشتیکردنی چالاکانە و جیهانیی ئەم بزووتنەوەیە – کە لە بنەڕەتدا ڕووبەڕووی بێدەنگی میدیایە – و هەوڵدان بە بەهێزکردن و فراوانکردنی کار و ئەرکێکی سەرەکی هێزە کۆمۆنیست و ئازادیخواز و شۆڕشگێڕەکان و فاکتەری یەکلاکەرەوە بۆ تێکشکاندنی داعش و… هەموو بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسییە.

ب- بنەماکانی ڕەخنەی کۆمۆنیستی لە داعش

بەبێ ڕووبەڕووبوونەوە و ڕەخنەی ڕیشەی لە هەزو دەوڵەتە ئیسلامییەکان، [illegible] لە ڕاسیزم و ڕەخنەی ڕادیکاڵ لە سیاسەتی وڵاتانی ڕۆژئاوا ناتوانرێت پاشکشێ بەداعش بکرێت وتێکبشکێنرێت ، هێزێکی دیکەی ئیسلامی سەرهەڵدەدات (وەک چۆن لە دوای تاڵیبان و قاعیدە سەرەکە گەشتە داعش).

ئەرکی ئێمەی کۆمۆنیست پێکهێنانی بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتییە لە دەوری ئەو پلاتفۆرمە ڕەخنەگرانەی سەرەوە. ئەم بزووتنەوە ڕەخنەگرانەیە و ئەو چوارچێوە گشتییەی کە کۆمەڵە پێکهاتە ڕەخنەییەکانی ئەم بزووتنەوەیە بە یەکەوە دەبەستێتەوە، لەسەر سێ بنەمای سکۆلاریزم، جیهانگیری و ئاتەئیزم دامەزراوە.

١- سکۆلاریزم. جیاکردنەوەی ئاین لە دەوڵەت و کۆمەڵگە، جەختکردنەوە لەسەر کۆمەڵگەی مەدەنی و مەدەنیەت و مامەڵەکردن لەگەڵ ئایین وەک بابەتی تایبەتی تاکەکان، بنەمای ڕەخنەی ئێمەیە لە حکومەت و هێزە ئیسلامییەکان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و کۆمەڵگە ئیسلامییەکاندا. ئەمە یەکەم قەڵای خەباتی ئێمەی کۆمۆنیستەکانە لە دژی هێزە ئیسلامییەکان و دژی دەوڵەت و لایەنگرانی پۆستمۆدێرنیستی و "دژە ئیمپریالیست"ی ئیسلامیزم.

ئەمڕۆ سکۆلاریزم بنکەیەکی فراوانی لە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی

ناوەڕاستدا هەیە. ڕەخنەی سەرشەقام لە داعش لەلایەن جەماوەری خەڵکی ناوچەکەوە کە باسی لێوەکرا، ڕادەی قبوڵکردنی گشتی و گۆڕینی بە سکۆلاریزم و بنکە جەماوەری و کۆمەڵایەتییەکانی ڕەخنەگرتن لە دۆخی ئێستا لە هەڵوێستێکی چەپ و ئینسانی لەم وڵاتانەدا نیشان دەدات. لە هەمان کاتدا ئەم بزووتنەوە سکۆلاریستیە بە مانای ڕەخنەگرتن لە هەموو حکومەتە ئایینی-نەتەوەییەکان و تێزی کۆمەڵگە مۆزایکییەکان دێت. ئەمە بە ڕوونی بزووتنەوەیەکی دژ بە نەزمی نوێی جیهانی و مۆدێلی جێبەجێکراوی ئەم نەزمەیە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا. ئەرکێکی سەرەکی کۆمۆنیستەکان و هێزە عەلمانیەکان لە ڕووبەڕووبوونەوەی داعشدا ناساندن و بەهێزکردن و پاڵپشتیکردنی ئەم بزووتنەوە جەماوەرییە سکۆلاریستییە لە وڵاتانی ئیسلامیدا.

٢- جیهانگیری. جەختکردنەوە لەسەر بەها جیهانداگرە ئینسانیەکان و هەمان شناسی یەکسانی هەموو ئینسانەکانی سەر زەوی، ڕیشەی ڕەخنەی ئەمەیە لە ڕەگەزپەرستی و دابەشبوونی مرۆڤ و کۆمەڵگاکان لە خودی ڕۆژئاوا لەسەر بنەمای ئایین و نەتەوە و ڕەگەز (کۆمەڵگەی مۆزایک و گێتۆیی) و لە بەرگریکردن لە مافی مرۆیی و یەکسان بۆ هەموو هاوڵاتیان و تێکەڵکردنی کۆچبەران لە کۆمەڵگە میوانداریەکاندا. ئەمە لە بنەڕەتدا دژایەتی تێزی پۆستمۆدێرنیستی شارستانییەتە جیاوازەکان و بەو هۆیەوە دیالۆگی شارستانیەتەکان یان شەڕی شارستانیەتەکان دەکەن. شارستانیەتی ئینسانی یەکگرتوو و جیهانداگرە (هەرچەندە دەستکەوتە ماددییەکانی ئەم شارستانییەتە: کارەبا، کۆمپیوتەر، ئۆتۆمبێل و هتد جیهانداگرە و بەشێکن لە کولتوور و شێوازی ژیانی خەڵکە لە هەموو وڵاتان).

ئەوەی پێی دەوترێت شارستانیەتی ڕۆژئاوایی لە ڕاستیدا دوا قۆناغی گەشەسەندنی شارستانیەتی مرۆڤایەتی و دەستکەوتی مێژوویی هەموو کۆمەڵگا ئینسانیەکانە بە درێژایی مێژوو. مەدەنیەت وسکۆلاریزم دەستکەوتی هەموو مرۆڤایەتییە. ئەمڕۆ بۆرژوازی جیهانی بە تەواوی پشتی کردوەتە ئەم دەستکەوتانە. مەدەنیەت و سکۆلاریزم و مافی یەکسانی هاووڵاتیبوون و ڕۆحی کۆمەڵگەی مەدەنی نەک هەر لە کۆمەڵگا ئیسلامییەکان بە تەواوی نکۆڵی و ئینکاری لێدەکرێت، بەڵکو لە کۆمەڵگاکانی ڕۆژئاواشدا تا ڕادەیەکی زۆر، بە کردەیی کەوتوونەتە ژێر پرسیارەوە. باوەڕ و فەلسەفەی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئەم بەداوەگەڕانەوەیە، پۆستمۆدێرنیزم و ڕێژەگەرایی کولتوورییە و گشتگیری بە ڕەخنەیەکی ڕیشەیی لەم عەقیدەیە بەرگری لە مرۆڤایەتی و شوناس و ماف و بەها گشتگیرەکانی مرۆڤ دەکات.

٣- ئاتەئیزم. ئیسلام وەک هەر ئایینێکی تر، تەنانەت وەک ئایدیۆلۆژیایەک، ستەمکار و دژە مرۆڤە. تاوانی داعش و کۆماری ئیسلامی و حکومەت و هێزە ئیسلامییەکانی دیکە لە ڕووی ئایدیۆلۆژی و تیۆریەوە لەسەر بنەمای ڕێساکانی ئیسلام دامەزراوە. وەک چۆن تاوانی کڵێسا لە سەدەکانی ناوەڕاستدا لەسەر بنەمای ئایینی مەسیحی و فەرمانەکانی ئینجیل بوو. لە ڕوانگەی سیاسییەوە داعش و تەواوی بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسی بەرهەمی پێویستییەکانی جیهانی سەرمایەداریی ئەمڕۆیە، بەڵام لە ڕوانگەی ئایدیۆلۆژییەوە ڕەگ و ڕیشەی لە ڕێسا و فەلسەفە و بەها سەروو کۆنەپەرستییە ئیسلامییەکاندا هەیە. هەروەها ڕەخنە و ڕۆشنگەری بەرامبەر بەم بناغە تیۆرییانە پێکهاتەیەکی گرنگی خەبات لەگەڵ هەموو بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسیدایە. ئاتەئیزم ئەمڕۆ تەنیا وەک تەحەدایەکی فیکری-تیۆری نییە لە ڕەتکردنەوەی خورافاتی خودا و ئایین، بەڵکو وەک مەیدانیکی خەباتی سیاسییە لە دژی بزووتنەوەیەک کە بە فەرمانی ئیلاهی پاساو بۆ دڕندانەترین تاوانەکانی دەهێنێتەوە و ڕوون دەکاتەوە، جیگایەکی بەرجەستە لە خەباتی دژی داعش و هێزەکانی تر و دەوڵەتە ئیسلامییەکاندا دەدۆزنەوە. لە هەمان کاتدا ئاتەئیزم چەکێکی کاریگەرە لە بەرەنگاربوونەوەی سیاسەتی هاوسۆزی ئیسلامی حکومەتەکانی ڕۆژئاوا و پۆستمۆدێرنیزم و چەپی تەقلیدی لە ڕۆژئاوایە.
لە ڕووی مێژووییەوە هیچ کام لەم سێ پرەنسیپە تایبەتمەندی کۆمۆنیستەکان نەبووە، بەڵام ئەمڕۆ ئەم ئاڵایە تەنها بەدەست ئێمەی کۆمۆنیستەوەیە.. هتد –(ئەمڕۆ نەک تەها هیچ دەوڵەتێکی بۆرژوازی بەڵکو هیچ حزبێکی لیبریاڵ ودیموکرات و تەنانەت هیچ هێزێکی چەپی تەقلیدی-هێزە کۆمۆنیستییە تەقلیدییەکان وئۆرۆکۆمۆنیزم و هتد- بەرگری لەم سێ پرەنسیپە ناکات). بۆ تێکشکاندنی نەک هەر داعش بەڵکو تەواوی بزووتنەوەی دژە ئینسانی ئیسلامی سیاسی گرنگترین بەرەی شەڕ و ڕووبەڕووبوونەوەی چینایەتی ئەمڕۆی کۆمۆنیزمە. ئەم هێزە گەورەیە بنکە و خاڵی پشتیوانی کۆمەڵایەتی ئێمەی کۆمۆنیستەکانە لە شەڕی ئیسلامی سیاسی و بە گشتی ئەو پاشەکشە و دڕندەییە کە بۆرژوازی جیهانی بەسەر خەڵکی جیهانیدا سەپاندووە.

٢٣ی دێسەمبەری ٢٠١٥